

ԻՍԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐԻ ԿԱՍԲԸ՝ ԸՆԴԴԷՄ ԱՆՀԱՏԻ ԿԱՍԲԻՆ

Մենք յաճախ ենք ասում, որ ֆիսիքական ձգողությունը, աշխարհը ձեռնելու փորձությունը անհատի սեփական շահերից ելնելով և համաձայն միսի սեփական նախապատուություններին, այդ նպատակի համար ուժ ձեռք բերելու տենչը, վերը նշումների հրապուրանքը այնքան ուժեղ է, որ դրանց երբեմն արմատախիլ անելու ակնկալությունը իրագործելի չէ, թեպետև այս առաջարկության ճշմարտությունը պիտի չարգիլէ նախանձախնդիր քրիստոնեային այդ աշխարհի համար աշխատելուն: Նախանձախնդիր քրիստոնեան պիտի աշխատի (պայքարի) բռնությանից, ատելությանից, անարդարությանից վերձ աշխարհի ատեղծման համար, ոչ թե, որ դա վերջում կարող է իրականանալ, այլ որովհետև բռնությունը, ատելությունը և անարդարությունը *հիմա* համերաշխ չեն Յիսուս Քրիստոսի ուսուցումներին, կեանքին, մահումն ու Յարութեանը և աշխարհում Հայր Աստծու ներկայության հետ: Բանի որ նախանձախնդիր քրիստոնեան այս աշխարհից չէ, նա կարող է անձնուրացությամբ աշխատել աշխարհում ցաւի վերացման համար: Աշխարհից նրա անդրանցական լինելը հիմք է ծառայում նրա լաւատեսութեանը ընդդէմ բոլոր խոչընդոտների: Այս անդրանցականությունը նրա յոյսի հիմքն է: Նա գիտի, որ ապագան լաւ է, որովհետև դա աշխարհի համար Սուրբ Երրորդության բացալայտումն է:

Մենք վերը ակնարկեցինք մի շեշտադրում Հին Ուխտից, որը տեսնում է մարդկային կեանքի նշանակությունը նուիրումի մէջ՝ ապագայի կեանքի գործերի իրաւիճակին, այստեղ՝ երկրային կեանքի մէջ, որտեղ խրաքանչիւրը պէտք է հնապանդուի Աստծու պատուիրաններին: Ըստ այս տեսակէտի՝ երկիրը, որտեղ Մեծիան եկել է, պէտք է լինի խաղաղության և բարեկեցության մի երկիր, որտեղ մարդիկ հնապանդուն Աստծու պատուիրաններին: Այսպիսի աշխարհի համար քրիստոնէական տեսիլքը պէտք է լինի այնպիսին, որտեղ խրաքանչիւր որ պարտ է սուրբ լինել: Այսպիսով, հարց է ծագում. հնարաւոր է խաղաղության և բարեկեցության մի աշխարհ՝ վեց-եօթ միլիարդանոց սուրբ բնակիչներով: Ի հարկէ, անհնար է ճշտել այս հարցին տրուած որեւէ պատասխանի ստուգությունը: Բայց երեւակայական պատասխան կարող է տրուի, և այն պէտք է լինի ժխտական:

Աշխարհում դժբախտության գլխաւոր պատճառը, ընդհանուր կամքի և անհատական կամքի միջեւ եղած բախումն է: Դու պզում ես թէ լիովին լիազօրուած ես հեշտութեամբ հրաժարուել անյաջող ամուսնությանից, բայց հասարակությունը հետամուտ է քո գործերին և սոխպում է քեզ՝ հաւուցում վճարել (ալիսօճեւեւ): Բացառապէս սուրբերից բաղկացած հասարակության մէջ ընդհանուր կամքի և անհատական կամքի միջեւ եղած բախումը չի վերանայ: Այո, նոյնիսկ սուրբերի հասարակությունը պէտք է ունենայ օրէնքներ և կանոնադրություններ և մի միջապգային օրէնք է պէտք, որ կարգաւորի սուրբերից բաղկացած ապգերի ապրելակերպը, վարքը: Որտեղ կան օրէնքներ և կանոնադրություններ, այնտեղ կան յուսախաբություններ ու բախումներ: Եւ ապա, այդտեղ ամենայն հաւանականութեամբ, առկայ է կատարեալ այլապիւրության խնդիրը:

Աւելին, դժբախտ պատմագրները պիտի շարունակեն պատահել, նոյնիսկ ամենաաւուրբ աշխարհում: Սրանից հետեւում է, որ նոյնիսկ սուրբերի հասարակութեան մէջ ոչ բոլորը կը լինեն լիակատար գոհ: Մա զօրացնում է քրիստոնէական այն տեսակէտը, ըստ որի՝ այն ինչ կեանքը դարձնում է իրապէս իմաստալից, որս ներդրումը չէ ինքնըստինքեան դէպի բաւարարում մի հասարական գոյութիւն երկրի վրայ, այլ որս հնարաւոր կարելիութիւնը՝ ժամանակի եւ տարածութեան աշխարհը անդրանցնելու: Աշխարհը մի ասպարէշ է, որտեղ անհատը շահում է փրկութեան թագը ոչ ակնկալելով, ոչ ծրագրելով եւ աշխատելով հեռաւոր ապագայում մի ատէլի լաւ աշխարհի ստեղծման համար, այլ կատարելով Աստծո կամքը ներկայում: Եւ այդ պատրաստակամութեան վիճակը անհատին մղում է կարգադրութիւններ անել ի մոտի ունենալով իւրաքանչիւր անհատի բարեկեցութիւնը ժամանակի նախատեսանելի ժամանակամիջոցների համար: Այն ներառում է անհատի սեփական եւ ուրիշի մշակոյթը՝ էլնելով միայն իր սիրով բաւարարում լինելու հեռանկարից: Այսպիսով աշխարհի ճակատագիրը նա թողնում է Աստծո ձեռքերի մէջ՝ ըստ Բրիտանիայի:

Շարունակ շրջահայեաց՝ ընդդեմ պարզ ենթադրությունների, թե շրջությունն է Բրիտանիայի ստաբիլության միջև չկալ որևէ

անհամաձայնություն, նախանձախնդիր քրիստոնեան չի վախենում առիթը ներկայացած ժամանակ (օգտագործելով Գոյապաշտների կողմից ժողովրդականացրած մի արտայայտություն). «Կեղտոտել իր ձեռքերը»: Նա պետք է միջամուխ լինի իրերի էական հարցերի եւ փորձի ապդեցություն բանեցնել: Մակայն աշխարհի անորոշության մեջ կեղտոտուած ձեռքերը պետք է շարունակ լուացուն կրկնող պոշումով: Աշխարհի Ազգեան ախոռի ճիշտ մեջտեղում քրիստոնեան պետք է լաւատեսութեամբ լծուի եռանդոտ կրօնական աշխատանքին եւ բարոյական մաքրութեան համար, իբր սիրոյ Աստծու դեսպան՝ ի մոի ունենալով Խաչի միջոցով կառարուելիք յաղթական փրկութեան խոստումը: Աշխարհիկ պաշտօնեաներից չի ակնկալում հեռեւտղականօրէն կառարել իրենց պարտականութիւնները՝ ըստ այդ հրամանակարգի: Բայց դա եկեղեցու պետի պատասխանատւութիւնն է հեռեւել, որ պետութիւնների առաջնորդը յանկարծ չշեղուի բարոյական պարկեշտութիւնից: Չորրորդ դարի Հայոց Յուսիկ կաթողիկոսը, իր կեանքը փռեց այն բանի համար, որ նա համարձակուեց յիշեցնել թագաւորին, որ վերջինս պետք է բարեկարգի իր ընթացքը եւ երկիրը կառավարի այնպէս, ինչպէս վայել է քրիստոնեայ թագաւորին:

ԴԷՊԻ ԲՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ ԲԱՆԱԼԻՆ

Ի վերջոյ, դէպի քրիստոնէական քաղաքականութիւն առաջնորդող բանալին թաքնուած է համատես Աւետարանների կողմից պատմուած հեռեւեալ դրուագում: Այս դրուագի սովորեցրած դասի արձագանքները շարունակաբար լսում են նաեւ Յովհաննէսի Աւետարանի մէջ: Այսպէս է հաղորդում Սուրբ Մատթէոսը.

Մինչ Յիսուս դեռ խօսքն ուղղում էր բապտիստանը, ահա նրա մայրն ու եղբայրները դրսում կանգնած են եւ ուրում էին խօսել նրա հետ: Եւ մէկն ասաց նրան. «Ահա քո մայրն եւ քո եղբայրները դրսում կանգնած են եւ ուրում են քեզ հետ խօսել»: Նա այդ ասողին պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՞վ է իմ մայրը կամ ովքե՞ր են իմ եղբայրները»: Եւ իր ձեռքը երկարելով դէպի իր աշակերտները՝ ասաց. «Ահա իմ մայրը եւ իմ եղբայրները, որովհետեւ, ով կառարում է իմ հօր կամքը, որ երկնքում է, նա՛ է ինձ եղբայր եւ քոյր եւ մայր»:

Սուրբ Ղուկասի Աւետարանում մենք ունենք ուրիշ մի միջադէպի նկարագրութիւն եւս, որը թէ՛ արձագանքում եւ թէ՛ յատկեցնում է վերը բերուած հատուածը.

Եւ նա եկաւ, որ անցնէր բապտիստան միջով, մի քանի կանայք բապտիստան միջից իրենց ձայնը բարձրացրին եւ ասեցին նրան. «Օրինեալ է քեզ ծնող արգանդը եւ քեզ սնող կործբը»: Բայց նա ասաց. «Աւելի օրինեալ են նրանք, ովքեր լսում են Աստծու խօսքը եւ կառարում դրանք»:

Այսպիսի հատուածներում երեւում է Յիսուսի մշակած Յեղափոխութիւնը, որի համար էլ նա իր կեանքը տուեց: Այս յեղափոխութիւնն էր, որ իր ժամանակակիցները չհանդուրժեցին եւ ամէն ինչ արեցին նրան մահուան դատապարտելու համար: Այն ինչ Յիսուս պատուիրում է, կարելի է համարել արտասովոր դժուարութեան մի մխրագործութիւն եւ դա հեռեւեալն է. մարդկային յարաբերութիւնները պետք չէ հիմնուած լինեն սերնդական կամ ազգային մերձաւորութեան